

Organizing learning activities for 5 - 6 year-old preschool children with child-centered viewpoint from theoretical perspective

Nguyen Thi Phuong Anh*, Nguyen Thi My Ha, Huynh Suong

National College Education of Ho Chi Minh City, Vietnam

Received: 05/01/2020; Accepted: 24/03/2020

ABSTRACT

Nowadays, child-centered teaching is considered as an innovative perspective applied in early childhood education. The main point of this method is to organize activities based on the children's needs, interests, and experiences, thereby maximizing the children's ability to meet the needs of society. In fact, many preschool teachers do not know the nature of the point of view, so the application is still limited. The article mentions the organization of learning activities for 5-6 year-old preschool children from a child-centered perspective that helps preschool teachers understand the theoretical basis to apply in practice and brings about highly effective results in the teaching process.

Keywords: *Child-centered teaching, organizing learning activities, 5-6 year-old preschool children.*

**Corresponding author.*

Email: anhnguyenthiphuong@ncehcm.edu.vn

Tổ chức hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5 - 6 tuổi theo quan điểm lấy trẻ làm trung tâm từ góc nhìn lý luận

Nguyễn Thị Phương Anh*, Nguyễn Thị Mỹ Hà, Huỳnh Sương

Trường Cao đẳng Sư phạm Trung ương thành phố Hồ Chí Minh, Việt Nam

Ngày nhận bài: 05/01/2020; Ngày nhận đăng: 24/03/2020

TÓM TẮT

Ngày nay, dạy học lấy trẻ làm trung tâm là quan điểm đổi mới được vận dụng trong giáo dục mầm non. Điểm chính của quan điểm là tổ chức các hoạt động dựa vào nhu cầu, sở thích, hứng thú và vốn kinh nghiệm của trẻ qua đó phát huy tối đa khả năng của trẻ đáp ứng nhu cầu của xã hội. Thực tế nhiều giáo viên mầm non chưa nắm rõ bản chất của quan điểm nên việc vận dụng còn nhiều hạn chế. Bài viết đề cập đến tổ chức hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5 – 6 tuổi theo quan điểm lấy trẻ làm trung tâm từ góc nhìn lý luận giúp giáo viên mầm non hiểu rõ bản chất để vận dụng vào thực tiễn mang lại hiệu quả cao trong quá trình dạy học.

Từ khóa: *Dạy học lấy trẻ làm trung tâm, tổ chức hoạt động học, trẻ mẫu giáo 5 – 6 tuổi.*

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Dạy học lấy trẻ làm trung tâm (LTLTT) không phải là quan điểm mới trong giáo dục (GD) hiện đại mà xuất hiện ở tư tưởng của các nhà GD trên thế giới từ trước Công nguyên.¹ Điển hình như Sokrates với “phương pháp đỡ đỡ” thể hiện vai trò của người thầy là bà đỡ, dẫn dắt người học đến một nhận thức sáng rõ, khôn ngoan; Khổng Tử với các nguyên tắc và phương pháp giáo dục (PPGD) phát huy tính tích cực của người học, ông không giải đáp cho học trò những vấn đề một cách có sẵn mà quan tâm đến cốt nghĩa những điểm quan trọng để trò tự giải quyết các vấn đề còn lại phù hợp với bản thân. Thế kỷ XVII, J.A.Kômenski cho rằng GD có mục đích đánh thức năng lực nhạy cảm, phán đoán, phát triển nhân cách và giáo viên (GV) dạy ít hơn, học sinh học nhiều hơn; J.J. Rousseau với quan điểm GD người học phải cảm thấy thích thú khi tiếp nhận

tri thức, quá trình GD không áp đặt trẻ mà căn cứ vào đặc điểm tự nhiên của trẻ. Thế kỷ XX đến nay, tiêu biểu như John Dewey với tư tưởng GD nên LTLTT, GD cần có sự chủ động của người học và tính tương tác, GD phải gắn với xã hội và đời sống của trẻ; Maria Montessori với lý thuyết là xây dựng môi trường LTLTT, muốn dạy học người dạy phải hiểu rõ về người muốn dạy, hạnh phúc của đứa trẻ là thước đo chính xác về GD; Lev Vygotsky cho rằng trẻ có thể tự thực hiện những hoạt động của chính trẻ, người lớn chỉ giữ vai trò xác nhận những kiến thức trẻ đã biết và hỗ trợ trẻ mở rộng tư duy đến cấp độ tiếp theo. Sự trợ giúp của GV hay các bạn đồng lứa được gọi là “bắc giàn”. Từ đó cho thấy các nhà GD ở nhiều thời kỳ khác nhau nhưng đều gặp nhau trong tư tưởng là nhấn mạnh đến việc GD cần lấy người học làm trung tâm: GD phải mang lại những gì tốt nhất cho người học, người học phải

*Tác giả liên hệ chính.

Email: anhnghuyenthiphuong@ncehcm.edu.vn

được tích cực trải nghiệm, cảm thấy hạnh phúc trong quá trình tìm kiếm và chinh phục tri thức từ đó hoàn thiện nhân cách.

Dạy học LTLTT khởi phát từ trước Công nguyên và đến nay vẫn còn nguyên giá trị. Không dừng lại ở đó, hiện nay các nền GD khác nhau trên thế giới và Việt Nam vẫn đang tiếp tục tìm kiếm, không ngừng đổi mới bằng nhiều phương thức khác nhau để đem lại giá trị tốt nhất cũng như phát huy tối đa năng lực của người học. Tuy nhiên, trong quá trình vận dụng vào thực tiễn, người làm công tác GD còn gặp nhiều khó khăn và hạn chế. Trong đó việc người dạy nếu chưa hiểu rõ bản chất của dạy học LTLTT sẽ là trở ngại lớn và khó để thành công.

Ngành GD mầm non (MN) đặc biệt quan tâm đến LTLTT do đó đã và đang thực hiện chỉ đạo của Bộ GD&ĐT về chuyên đề “Xây dựng trường mầm non LTLTT” giai đoạn 2016 - 2020. Quan điểm GD LTLTT định hướng cho giáo viên mầm non (GV MN) trong việc lập kế hoạch, xây dựng, sử dụng hiệu quả môi trường giáo dục, tổ chức hoạt động GD cho trẻ trong trường MN. Qua đó, vị trí của trẻ em và vai trò của GV trong quá trình GD được thể hiện rõ khi áp dụng quan điểm, hiệu quả GD trẻ từng bước được khẳng định và sản phẩm của GDMN hướng đến nhằm đáp ứng yêu cầu của xã hội trong thời đại mới. Trẻ 5 - 6 tuổi đang trong giai đoạn chuyển hoạt động chủ đạo từ vui chơi sang học tập là chủ đạo để chuẩn bị sẵn sàng vào học ở trường phổ thông do vậy tổ chức HĐ học cho trẻ MG 5 - 6 tuổi cần được chú trọng. *Để thực hiện hiệu quả việc dạy học LTLTT cho trẻ MG 5 - 6 tuổi, nhà GD cần hiểu rõ bản chất quan điểm, do vậy bài biết đề cập đến tổ chức hoạt động (HĐ) học cho trẻ mẫu giáo (MG) 5 - 6 tuổi dưới góc nhìn lý luận.*

2. CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG HỌC LẤY TRẺ LÀM TRUNG TÂM TRONG GIÁO DỤC MẦM NON

2.1. Quan điểm dạy học lấy trẻ làm trung tâm trong giáo dục mầm non

Quan điểm dạy học (QDDH) được hiểu là góc nhìn, cách tiếp cận nhằm định hướng cho quá

trình dạy học theo một trường phái hay tư tưởng nhất định. QDDH chi phối mục tiêu, nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức, điều kiện và đánh giá hiệu quả dạy học. Mục đích cuối cùng của GD và dạy học từ xa xưa cho đến hiện tại, từ nền GD phương Tây đến phương Đông đều mong muốn đem lại điều tốt đẹp nhất cho người học. Như vậy, dạy học chắc chắn phải lấy người học làm trung tâm. Tuy nhiên, phương thức thực hiện để đến được đích có thể người dạy và người học trải qua bằng nhiều con đường khác nhau nhưng về bản chất của quá trình dạy học là chú trọng đến lợi ích, hiệu quả đạt được cao nhất cho người học.

Dạy học lấy người học làm trung tâm phải xuất phát từ nhu cầu, động cơ, đặc điểm của người học, tạo mọi điều kiện, cơ hội, triển vọng để người học HĐ một cách tốt nhất, học tập đạt kết quả cao nhất, không gò ép người học, người học là chủ thể tích cực, biết làm việc độc lập riêng lẻ cũng như hợp tác tích cực, tự tổ chức, chủ động để tiếp thu tri thức và quyết định chất lượng học tập của bản thân.² Dạy học lấy người học làm trung tâm định hướng phát triển con người hoàn thiện nhân cách, thích ứng với xã hội. *Dạy học LTLTT trong GDMN là tập trung mọi điều kiện tốt nhất cho trẻ được phát triển, mọi nỗ lực của GV là vì trẻ, cho trẻ. Dạy học cần đảm bảo: dạy trẻ muốn học; dạy trẻ biết học; dạy trẻ học lành mạnh; dạy trẻ học bền bỉ; dạy trẻ học thành công; dạy trẻ học chủ động và độc lập.*

2.2. Khái niệm về hoạt động dạy học và hoạt động học dưới góc độ lý luận dạy học mầm non

Dạy học ở MN là một quá trình gồm mặt bên ngoài là HĐ dạy của GV như truyền thụ, cung cấp kiến thức, kinh nghiệm xã hội cho trẻ MN thông qua các giờ học, tham quan, đi dạo, ... Mặt bên trong là HĐ nhận thức - học tập chiếm lĩnh của trẻ với các đối tượng, các sự vật, hiện tượng trong thế giới khách quan cùng mối liên hệ giữa chúng để biến thành hệ thống biểu tượng, kỹ năng, qua đó GD, phát triển các phẩm chất trí tuệ và nhân cách phù hợp với trẻ MN.³ Qua đó cho thấy mặt bên trong chính là bản chất của dạy học.

Hoạt động học: Dưới ảnh hưởng của GV và HĐ dạy, người học và HĐ học không ngừng vận động và phát triển đi lên để ngày càng hoàn thiện các năng lực và phẩm chất HĐ trí tuệ cũng như hoàn thiện thế giới quan khoa học và các phẩm chất đạo đức.

Động cơ thúc đẩy trẻ học diễn ra trong quá trình trẻ tham gia vào HĐ, xuất phát từ mâu thuẫn giữa cái trẻ chưa biết và muốn hiểu biết, giữa chưa làm được và mong muốn làm được... Từ đó, trẻ có nhu cầu giải quyết những mâu thuẫn tạo nên động cơ học của chính trẻ.

Học hiểu theo nghĩa rộng: trẻ học một cách ngẫu nhiên thông qua các HĐ như HĐ vui chơi, HĐ giao tiếp, HĐ đón trẻ, HĐ chiều, qua tình huống hay các HĐ tự nhiên hằng ngày hay còn gọi là học mọi lúc mọi nơi. Tuy nhiên, những kiến thức, kỹ năng mà trẻ tiếp thu được thông qua các HĐ đó còn mang tính rời rạc và thiếu tính hệ thống.

Học hiểu theo nghĩa hẹp: trẻ học có chủ đích, có kế hoạch dưới sự dẫn dắt, gợi mở, hướng dẫn của GV. Trẻ đóng vai trò là chủ thể tích cực tham gia vào quá trình nhận thức. Trẻ học thông qua việc sử dụng tất cả các giác quan và vận dụng chúng để khám phá, giải quyết các tình huống có vấn đề. HĐ học tập có chủ đích của GV tổ chức giúp trẻ hệ thống hóa, chính xác hóa dần những biểu tượng mà trẻ lĩnh hội được cuộc sống hằng ngày và trong các HĐ tại trường MN.

Ở trẻ MN, “học” là một HĐ có thể diễn ra ngẫu nhiên thông qua mọi lúc mọi nơi, trẻ tiếp thu kiến thức, kỹ năng qua chơi, giao tiếp, trải nghiệm và khám phá thế giới xung quanh hoặc có thể trẻ là chủ thể tích cực tham gia vào HĐ học tập có chủ đích với sự định hướng, hướng dẫn, gợi mở và điều khiển của GV.

Học không chủ định diễn ra ở trẻ khi trẻ tiếp nhận tri thức hay phương thức hành động, hành vi nhất định một cách tự nhiên, không chủ tâm, mang tính ngẫu nhiên, không đặt mục đích học để làm gì, không ý thức được học cái gì và động cơ nào thúc đẩy việc học, không tìm phương tiện học bằng cách nào và không tính

đến kết quả học đạt được cái gì và ở mức độ nào. Học không chủ định có thể tiến hành trong mọi HĐ như trong HĐ khám phá, HĐ vui chơi, HĐ giao tiếp hay trong sinh hoạt hàng ngày...

Trẻ cần phát triển đến một trình độ nhất định mới học có chủ định. *Học chủ định* gọi là khi trẻ đặt ra mục đích chiếm lĩnh một tri thức hay một phương thức hành động nhất định với việc ý thức rõ động cơ thúc đẩy việc học bằng các biện pháp được lựa chọn để đạt tới kết quả mong muốn. Khi trẻ có hầu hết các chức năng sinh lý thành thục, hệ thần kinh bắt đầu chín mùi để trao đổi thông tin với môi trường bên ngoài, tư duy có bước chuyển mạnh, từ tư duy toàn bộ sang tư duy phân tích, tạo điều kiện cho việc học chủ định. HĐ học bắt đầu thay thế HĐ vui chơi, được hình thành rõ ở bậc tiểu học và đến cuối tiểu học học chủ định sẽ được hoàn thiện dần và chuyển sang dạng chính thức là HĐ học tập.

2.3. Logic của hoạt động dạy học

Từ lý luận của HĐ dạy, học ở MN và theo TS Trần Thị Hương,⁴ có thể thấy logic của HĐ dạy học cho trẻ 5 - 6 tuổi phải mang tính linh hoạt và đảm bảo cấu trúc chung gồm các khâu:

Thứ nhất, đề xuất và gây ý thức về nhiệm vụ nhận thức, làm nảy nở những kích thích thúc đẩy học tập.

Thứ hai, tri giác tài liệu mới từ những nguồn khác nhau, khái quát và hình thành khái niệm khoa học, lĩnh hội những tri thức mới, cách giải quyết vấn đề trong quá trình làm việc tự lực.

Thứ ba, củng cố và hoàn thiện kiến thức, rèn luyện kỹ năng và kỹ xảo.

Thứ tư, vận dụng kiến thức, kỹ năng và kỹ xảo.

Thứ năm, phân tích các thành quả của trẻ và kiểm tra sự lĩnh hội kiến thức, kỹ năng và kỹ xảo ở trẻ.

Tổ chức HĐ học theo hướng LTLTT nhằm mang lại hiệu quả tốt nhất cho trẻ trong quá trình dạy học. GV bằng nhiều phương thức khác nhau nhưng điểm chung trong quá trình tổ chức phải

đảm bảo trẻ: được trải nghiệm, phát huy vốn kinh nghiệm, năng lực, đáp ứng nhu cầu, được tạo điều kiện để khơi dậy cũng như duy trì sự hứng thú, tích cực và không bị áp đặt. Vì vậy, GVMN cần nắm rõ đặc điểm nhận thức - học tập của trẻ MG 5 - 6 tuổi.

2.4. Đặc điểm nhận thức – học tập của trẻ MG 5 - 6 tuổi

Trẻ 5 - 6 tuổi nhận thức qua những cảm giác, tri giác cụ thể với những đồ vật, sự vật, hiện tượng. Sự cảm nhận còn mang tính trực giác và tổng thể. HĐ tư duy gắn liền với cảm xúc và ý muốn chủ quan, tồn tại kiểu tư duy trực quan hành động và tư duy trực quan hình tượng. Do vậy, nội dung dạy học cung cấp cho trẻ được tổ chức theo hướng tích hợp bằng hành động thực tiễn là phù hợp với sự phát triển nhận thức mang tính tổng thể của trẻ.

Trẻ 5 - 6 tuổi học không chủ định vẫn chiếm ưu thế. Học không chủ định mang tính chất tự nhiên, kết hợp, thực hành, thường xuyên ở mọi nơi mọi lúc nên không tránh khỏi tản mạn, thiếu hệ thống. Vì vậy, GV cần chủ động kết hợp học chủ định giúp trẻ hệ thống hóa, chính xác hóa những gì thu nhận được ở các HĐ trong cuộc sống. HĐ học ở trẻ MG 5 - 6 tuổi không mang tính bắt buộc. Trẻ vẫn hiếu động, tò mò, ham muốn học hỏi, tìm hiểu thế giới tự nhiên và xã hội. Trẻ thực sự học trong khi chơi, lĩnh hội các tri thức tiền khoa học, do vậy chơi giữ vai trò là HĐ chủ đạo trong HĐ của trẻ. Bên cạnh đó các yếu tố của HĐ học tập xuất hiện ở dạng sơ khai và ranh giới giữa HĐ học tập và chơi chưa rõ ràng.

Theo tâm lý học, trẻ MG trong giai đoạn chuyển từ HĐ vui chơi sang HĐ học tập là chủ đạo. Trò chơi học tập đóng vai trò đặc biệt quan trọng giúp trẻ 5 - 6 tuổi hình thành tính có chủ định và chuyển sang HĐ học tập là chủ đạo ở trẻ vào Tiểu học. Vì vậy, tổ chức HĐ học LTLTT cho trẻ MG 5 - 6 tuổi, GV cần chú ý đến lồng ghép các trò chơi học tập vào trong các HĐ của trẻ một cách linh hoạt, khéo léo và tự nhiên là điều thực sự cần thiết.

2.5. Lý luận tổ chức HĐ học cho trẻ MG 5 - 6 tuổi theo quan điểm LTLTT

Hiện nay trong chương trình GDMN, tổ chức HĐ học cho trẻ MG gồm hai hình thức: Học trên giờ học và học ở mọi lúc mọi nơi.⁵ Học trên giờ học mang tính hệ thống theo chương trình GD nên được xem là học có chủ đích, học mọi lúc mọi nơi mang tính ngẫu nhiên, kinh nghiệm trẻ tiếp thu được mang tính rời rạc thiếu hệ thống. Dạy học LTLTT hiệu quả GV cần tổ chức HĐ học ở nhiều thời điểm khác nhau. Tổ chức HĐ học cho trẻ MG 5 - 6 tuổi để chính trẻ chủ động, tích cực tham gia học có chủ đích ngay cả trong giờ học và ngoài giờ học.

Tổ chức HĐ học LTLTT về bản chất so với các bậc học khác có nhiều điểm khác biệt do đặc điểm nhận thức - học tập của trẻ MG 5 - 6 tuổi có những đặc trưng riêng, thể hiện rõ ở cấu trúc của quá trình dạy học:

Mục tiêu dạy học: Trẻ nắm vững tri thức, kỹ năng, hướng đến phát triển tiềm năng và năng lực tối đa ở trẻ. Nhấn mạnh việc hình thành những giá trị đặc biệt là các giá trị mang tính toàn cầu như tự tin, tự lực, sáng tạo, linh hoạt, chia sẻ, nhân ái,... kỹ năng sống cần thiết cho bản thân, chuẩn bị thích ứng, hòa nhập với đời sống cộng đồng xã hội, chuẩn bị tốt cho trẻ vào tiểu học.

Giáo viên: Có vai trò định hướng, tổ chức, hướng dẫn, điều khiển, kích thích, trợ giúp, kiểm tra, đánh giá, điều chỉnh. GV phải không ngừng vươn lên học tập suốt đời để làm gương tốt cho trẻ. GV phải là người có khả năng tổ chức, điều khiển mọi HĐ của trẻ, giúp trẻ học tập tốt.

Trẻ: Có vai trò tích cực tham gia vào HĐ học do GV tổ chức. Học chưa chủ định vẫn chiếm ưu thế ở trẻ 5 - 6 tuổi, trẻ chưa có khả năng tự học, tự tổ chức hoạt động nhận thức để chiếm lĩnh tri thức như các bậc học khác.

PPDH: Sử dụng đa dạng các PPDH tích cực như: Thảo luận, sân khấu, đóng kịch, đóng vai, nêu vấn đề, biểu diễn năng lực, triển lãm, dự án, động não... Tăng cường các HĐ học của

cá nhân, mối quan hệ tương tác giữa GV và trẻ, giữa trẻ với nhau.

Hình thức tổ chức dạy học: Linh hoạt, đa dạng nhiều hình thức bao gồm tổ chức dạy học trên giờ học và ở mọi lúc mọi nơi, HĐ theo lớp, theo nhóm, học cá nhân, hình thức HĐ trong lớp, ngoài lớp, dạo chơi, tham quan, ngày hội, ngày lễ...

Phương tiện dạy học: Ngoài sử dụng các phương tiện sẵn có còn sử dụng nhiều cơ sở vật chất khác để hỗ trợ như các phương tiện truyền thông, công nghệ thông tin, các HĐ có sẵn trong môi trường xung quanh của lớp, trường, địa phương. Tăng cường công tác xã hội hóa GD, phối hợp giữa nhà trường với gia đình và xã hội.

Kiểm tra đánh giá: Đánh giá bằng nhiều hình thức khác nhau. Coi trọng đánh giá thường xuyên, đánh giá quá trình của trẻ dựa trên sự quan sát của GV về những hứng thú, nhu cầu, khả năng, sự tiến bộ của trẻ chứ không phải chỉ chú trọng vào kết quả cuối cùng. Chú ý đến hình thành năng lực và vận dụng để giải quyết tình huống, tìm tòi, khám phá của trẻ.

Kết quả dạy học: Trẻ có khả năng thích tìm tòi khám phá cái mới, phát triển tư duy sáng tạo; bước đầu có khả năng vận dụng tri thức giải quyết vấn đề thực tiễn năng động, tự tin, biết giải quyết vấn đề, phát triển cao nhận thức, tình cảm và hành động.

Như vậy, *bản chất của dạy học LTLTT là thể hiện việc đem lại những điều tốt nhất cho trẻ, trẻ thực sự hạnh phúc hào hứng trong quá trình chinh phục tri thức. Dạy học theo nhu cầu, hứng thú, vốn kinh nghiệm, năng lực cá nhân của trẻ. Quá trình dạy học trở thành quá trình học của trẻ. Dạy học trên giờ học không còn là hình thức cơ bản nhất nhằm truyền thụ kiến thức và kỹ năng mà dạy học phải thực hiện mọi lúc mọi nơi trong cuộc sống của trẻ: trẻ học trong vui chơi, trên giờ học, trong các hoạt động hàng ngày. Tổ chức HĐ học có chủ đích cần được hiểu theo nghĩa rộng chứ không bó hẹp trên giờ học và phải đảm bảo việc học của trẻ phải được hiểu*

theo hướng học có chủ đích của chính trẻ dưới sự tổ chức, điều khiển, dẫn dắt của GV.

Từ bản chất của dạy học LTLTT và đặc điểm nhận thức của trẻ 5 - 6 tuổi, GV cần lưu ý khi tổ chức HĐ học LTLTT cho trẻ MG 5 - 6 tuổi như sau:

Thứ nhất, chú ý đến dạy học tích hợp, xây dựng mục tiêu xuất phát từ sự hình thành những thuộc tính tâm lý và năng lực chung nhất của trẻ em nhằm phát triển toàn diện nhân cách. Tiếp cận tích hợp giúp giải quyết gần như trọn vẹn những định hướng, mục tiêu, yêu cầu của quá trình dạy học, đảm bảo nhu cầu, hứng thú, phát huy tối đa vốn kinh nghiệm qua đó phát triển năng lực cá nhân và các giá trị cần thiết ở trẻ.

Thứ hai, chú trọng nội dung GD xuất phát từ nhu cầu của trẻ về các mối quan hệ giữa trẻ với con người, với môi trường văn hóa - xã hội, với thế giới tự nhiên xung quanh; với vấn đề dinh dưỡng - sức khỏe cũng như các sự kiện, ngày lễ, ngày hội... nhằm gắn trẻ với cuộc sống hiện thực.

Thứ ba, xác định và tổ chức nhiều HĐ một cách linh hoạt để giúp trẻ tìm hiểu, khám phá theo nhiều cách, phù hợp với điều kiện cụ thể; lồng ghép, đan cài các HĐ quan sát, tìm hiểu môi trường tự nhiên - xã hội, vận động, vui chơi, làm quen với âm nhạc, hát, kể chuyện, đọc thơ, làm quen với toán và các HĐ sáng tạo... để trẻ “học” qua chơi, “học” qua thực hành, để trẻ lĩnh hội kiến thức, kỹ năng tự nhiên và tích lũy những kinh nghiệm cần thiết cho cuộc sống.

Thứ tư, GV cần áp dụng sáng tạo các PPDH khác nhau, chú trọng đến các PPDH phát huy tính tích cực của trẻ. Xây dựng các góc HĐ kích thích HĐ tư duy của trẻ, đưa ra các tình huống và yêu cầu trẻ tự suy nghĩ để tìm ra cách giải quyết...

Thứ năm, GV tận dụng các điều kiện sẵn có của lớp, trường, gia đình, địa phương, sử dụng các nguyên vật liệu sẵn có hoặc tái sử dụng thích hợp, an toàn... để hướng trẻ tìm hiểu, khám phá và làm ra các sản phẩm mới mang tính sáng tạo.

Thứ sáu, GV đánh giá thường xuyên HĐ dạy và học dựa trên các mục tiêu, yêu cầu đề ra và nhấn mạnh đánh giá trẻ trong quá trình HĐ chứ không phải là đánh giá kết quả sản phẩm cuối cùng.

Thứ bảy, GV phải thực sự tôn trọng, tin tưởng, yêu thương trẻ. Bởi nếu như mọi sự nỗ lực để thay đổi PPDH, tìm hiểu đặc điểm tâm sinh lý cũng như năng lực, nhu cầu, hứng thú của trẻ không xuất phát từ tình yêu thương, mong mỗi mang lại những giá trị tốt đẹp nhất cho trẻ mà chỉ xuất phát từ trách nhiệm và áp lực của công việc dạy học sẽ khó tránh khỏi việc GV gây áp lực lên trẻ. Khi đó, chủ thể không còn trẻ là trung tâm.

3. KẾT LUẬN

Dạy học LTLTT cho phép trẻ được HĐ theo nhu cầu, hứng thú của bản thân, không bị áp đặt. Trẻ là chủ thể tích cực trong HĐ học và phát triển của bản thân, được chủ động tham gia các HĐ và thực hiện các nhiệm vụ dựa vào vốn kinh nghiệm cũng như năng lực của bản thân trong các hình thức học theo nhóm và theo cá nhân để trải nghiệm các tình huống của cuộc sống, làm phong phú vốn kinh nghiệm của mình.

Dạy trẻ học đảm bảo tính phát triển, hướng tới vùng phát triển gần, khai thác được tiềm năng vốn có của trẻ, quan tâm đặc điểm cá nhân để có các kế hoạch phù hợp khả năng từng trẻ. GVMN tổ chức, hướng dẫn, tạo cơ hội, tình huống, thách thức mới, tạo cảm giác tin tưởng, an toàn, được yêu thương tin cậy và trợ giúp trẻ trong việc học, xây dựng môi trường học tập đa dạng, cùng trẻ hoạch định kế hoạch học tập của trẻ, cùng học,

cùng chơi, cùng khám phá, cùng chia sẻ và cùng nhau đi đến kết luận. Trong đó, GV giúp đỡ kịp thời, phát triển tính độc lập, tự tin, ý thức về việc học tập của trẻ, tập cho trẻ đưa ra quyết định và có khả năng đánh giá và tự đánh giá.

Ngoài ra, tổ chức HĐ học hiệu quả cho trẻ cần đảm bảo trẻ được tham gia vào các HĐ khám phá các chủ đề gần gũi với cuộc sống thực bằng tất cả các giác quan, được thực hành, luyện tập và trải nghiệm trong những tình huống, hoàn cảnh khác nhau để làm phong phú kinh nghiệm của trẻ, và đảm bảo sự linh hoạt, mềm dẻo trong việc lựa chọn, phối hợp các phương pháp, biện pháp và hình thức học tập phù hợp với trẻ. GVMN cần linh hoạt giải quyết các tình huống mới nảy sinh trong các nhóm trẻ hay cá nhân trẻ, mềm dẻo lựa chọn và phối hợp các hình thức, phương pháp HĐ của cô và trẻ tùy theo tính chất công việc và hoàn cảnh thực tiễn lớp học, vùng, miền, địa phương.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Carol Garhart Mooney. *Các lý thuyết về trẻ em của Dewey, Montessori, Erikson, Piaget & Vygotsky*, Nxb Lao động, 2016.
2. Nguyễn Kỳ. *Mô hình dạy học tích cực lấy người học làm trung tâm*, Nxb Nông Nghiệp, 1996.
3. Vũ Thị Ngân. *Giáo trình Tổ chức dạy học ở trường mầm non*, Nxb GD, Tp. HCM, 2009.
4. Trần Thị Hương. *Dạy học tích cực*, Nxb ĐHSP Tp. HCM, 2011.
5. Nguyễn Ánh Tuyết, Đào Thanh Âm, Đinh Văn Vang. *Giáo dục học*, Nxb GD, Hà Nội, 1998.